

Sterven insecten uit door landbouwgif? Nee, dat is het zoveelste kletsverhaal dat de ecolobby heeft wijsgemaakt aan politici en journalisten

Posted on 24 oktober 2026 by Arnout Jaspers

Zoals [vorige week al aangekondigd](#), nu het laatste nieuws over het insectenarmageddon. Weet u het nog? In oktober 2017 publiceerden Nijmeegse ecologen een onderzoek waaruit zou blijken dat tussen 1989 en 2016 driekwart van de vliegende insecten verdwenen was.

De Britse krant *The Guardian* sprong er bovenop en schreeuwde van de daken dat we 'op koers liggen voor een ecologisch Armageddon'. Hun ster-columnist George Monbiot, die altijd fungeert als stoottroeper wanneer *The Guardian* weer eens een nieuw angstoffensief lanceert, verklaarde: 'De landbouw is nog catastrofaler dan de ineenstorting van het klimaat'.

Dus hoewel we volgens Monbiot en *The Guardian* sowieso op koers lagen voor uitsterven door klimaatverandering, zouden we nog eerder allemaal van de honger omkomen doordat er geen vliegende insecten meer over waren om onze voedselgewassen te bevruchten. En dat is de schuld van onze gifspuitende intensieve landbouw. Daar ging dat Nijmeegse onderzoek helemaal niet over, maar die schuldvraag was voor agitators als Monbiot al lang van tevoren beslist.

Bakken subsidie

In Nederland was de ecolobby onder aanvoering van hun opper-netwerker Louise Vet er ook als de kippen bij. In november 2017, na gesprekken met bewindslieden en Kamerleden, kwam die met de Verklaring van Driebergen, een opzetje voor hun Deltaplan Biodiversiteitsherstel, dat prompt bakken subsidie binnensleepte en tot op de dag van vandaag richtinggevend is voor veel milieu- en natuurbeleid.

Dan nu de feiten over deze *pollinators* (bestuivers). [Na de grootste inventarisatie ooit](#) van honderden soorten bijen en zweefvliegen in Europa van 1921 tot 2020 luidt de conclusie: 'Regionale veranderingen waren bescheiden, met achteruitgang in de Atlantische en Continentale regio's voor beide groepen bestuivers. Recente toename is waargenomen in de Alpine regio, maar de soortenrijkdom bleef elders grotendeels stabiel.'

En: 'Het beeld dat oprijst op grote ruimtelijke en tijdschalen in Europa is niet dat van wijdverbreide uitsterving, maar van reconfiguratie, doordat populaties van bestuivers in samenstelling veranderen door het geleidelijke verlies van gevoelige soorten en de opkomst van een klein aantal veerkrachtige soorten.'

Over de geclaimde, dramatische neergang van bijen en zweefvliegen zeggen de auteurs dit: 'De meeste populatietrends van bijen en zweefvliegen zijn afgeleid uit data verzameld in specifieke regio's. In Europa, gebeurde dit onder meer in Groot-Brittannië, België en Nederland (dat wil zeggen: allemaal in de Atlantische regio), gebieden die dramatische veranderingen in landschap hebben ondergaan in de afgelopen eeuw. Deze *bias* roept vragen op in hoeverre deze bevindingen representatief zijn voor het behoud van bestuivers in bredere zin.'

Ook zeer relevant: dit onderzoek gebruikt in principe 1921 als uitgangspositie – de *baseline* – om het behoud van soorten te beoordelen. Maar met hun data kun je ook bekijken wanneer een verslechtering in een bepaalde regio plaatsvond, en dan

vinden ze dit: 'De significante achteruitgang in de Atlantische regio verdwijnt als de *baseline* verplaatst wordt naar 1971, wat in overeenstemming is met het idee dat in deze regio, de achteruitgang van bestuivers vooral historisch is en gedreven door vroegere intensificatie van de landbouw.'

Het is niet overal rozengeur en maneschijn voor de insecten in Europa, en zoals te doen gebruikelijk benadrukt het persbericht vooral de schaduwzijden en roept het op tot actie ter bevordering van de biodiversiteit. Allemaal tot uw dienst, maar het goede nieuws is hier toch het belangrijkste.

Eeuwige zondebok

Korte samenvatting voor Louise Vet en consorten: het insectenarmageddon is een fabel. De achteruitgang van bijen en zweefvliegen in onze Atlantische regio vond plaats vóór 1971, en de laatste vijftig jaar is hier van een algemene achteruitgang geen sprake meer.

Daarmee zakt ook de eeuwige zondebok om boeren te demoniseren door de poten: het gebruik van pesticiden in de hoogproductieve landbouw kan niet de oorzaak zijn van de recente achteruitgang van vliegende insecten, want er is geen recente achteruitgang van vliegende insecten.

Uiteraard wordt dat Deltaplan Biodiversiteitsherstel nu niet bijgesteld. Net als het imaginaire ineensinken van de Antarctische ijskap ([zie m'n column van vorige week](#)), dat nog jaren de rechtvaardiging zal blijven voor het *worst case* scenario voor zeespiegelstijging van het KNMI, zal ook het imaginaire insectenarmageddon tot in lengte van jaren beleidsbepalend blijven in de gremia waar ideologen als Louise Vet het voor het zeggen hebben.

Het insectenarmageddon kwam als geroepen om dat plan erdoor te drukken. Politici hebben er punten mee gescoord, Louise Vet heeft er prijzen mee gewonnen, de subsidiestroom is op gang gekomen en er zijn vaste aanstellingen aan allerlei instituten mee gemoeid – dan is er in onze maatschappij geen weg meer terug.

Erger is nog wat zo'n door *The Guardian* gefabriceerde hype – met in hun voetspoor uiteraard de Nederlandse 'kwaliteitsmedia' – doet met de publieke opinie. Al negen jaar wordt de boodschap erin gehamerd door actiegroepen en de media: 'Driekwart van de insecten al verdwenen door landbouwgif'. Dat gaat in de hoofden van

mensen zitten, bij XR-plaktivisten, cabaretiers, journalisten, politici, tot bij rechters van de Raad van State aan toe.

Is dit nieuws een donderslag bij heldere hemel? Natuurlijk niet. Van het begin af aan waren er tegengeluiden, zoals gewoonlijk afkomstig van (bijna) gepensioneerde experts, want die hoeven niet meer voor hun carrière het heersende narratief te volgen. En natuurlijk werden die woedend verketterd [door ecologen die wel zuiver in de leer waren](#).

Doorsijpelende slogans

Ook op deze plek is eerder bericht over onderzoek dat [grote vraagtekens stelde bij het insectenarmageddon](#). Het punt is, als zo vaak: onafhankelijke informatie is wel beschikbaar, maar die dringt niet door tot het publieke bewustzijn omdat de 'kwaliteitsmedia' het negeren of begraven in een kolommetje op pagina 13. De halfweters (of erger) aan de *prime time* talkshowtafels lezen alleen de koppen op de voorpagina van *de Volkskrant*, en geloven de op IQ 85 afgestemde teksten van de nieuwslezers van het *Journal*.

Onderschat nooit hoe zulke slogans doorsijpelen, ook naar mensen met een veel hoger IQ dan 85 die zich verbeelden dat ze hun mening niet laten bepalen door het publieke dorpsplein. We zijn immers allemaal in meerdere of mindere mate hersenlui.

Oerdegelijke rechters?

Ik heb ooit in een een-op-een conversatie de chef wetenschap bij de VPRO, te goeder trouw neem ik aan, de compleet gelogen *talking points* van Greenpeace over kernenergie horen napraten. Net zo varen politici, ook woordvoerders klimaat en milieu, grotendeels blind op koppen in *de Volkskrant*, de *one-liners* van figuren als George Monbiot en grafieken op internet die ze nog niet half begrijpen. Zo komt het dat vrijwel iedereen die er toe doet in bestuurlijk Nederland, gelooft dat we in een acute klimaatcrisis zitten en dat boeren milieuvernielers zijn.

Maar Nederlandse rechters, dat zijn toch oerdegelijke mensen die zich alleen maar baseren op de wet, jurisprudentie en bewezen wetenschappelijke informatie? Die zijn toch immuun voor zulk woke populisme?

Help uzelf uit de droom over rechters: lees een paar van hun vonnissen in klimaat-, stikstof- en milieuzaken van voor tot achter.

Wynia's Week verschijnt 156 keer per jaar en wordt **volledig mogelijk gemaakt** door de donateurs. Doet u mee? [***Doneren kan zo.***](#) **Hartelijk dank!**